

OCENJUJEMO

Gledališče

Nejc Gazvoda: Menjava straže Mestno gledališče ljubljansko

★★★★★

Če hoče slovenski dramatik videti svojo dramo uprizorjeno v slovenskem teatru, si jo mora – navadno – zrežirati sam. Najlepše, kar se dramatiku pri nas lahko zgodi, je prav to, kar se je zgodilo Gazvodi; ne le da je dobil režijski projekt, dobil je tudi priložnost spisati dramski tekst zanj.

Ker so take priložnosti redke, bo ta kritika postavila v ospredje vsebino, ne tehnike. Komedija, ki drsi v melanholično skoraj družinsko tragedijo, prinaša nekakšno terciarno družino iz propadajočega ljubljanskega lokala. Za šankom prekarno zaposlena natakarka v dvajsetih, pred šankom izgubljen možki v srednjih letih. Sprva Gazvoda poudarja razlike med enimi in drugimi; šablonsko deli svoje like po generacijah in jim polaga v usta utečeni diskurz (dve perspektivi izgube finančne in socialne varnosti), ampak dlje ko drsimo v predstavo, bolj jasno je, da to vendarle ni (zgolj) še en prispevek na kupček medgeneracijskih diskurzov; liki v *Menjavi straže* so (oziroma postanejo, ko se obteženi dialogi sčasoma sprostijo in so manj tendenčni) predvsem ljudje – vsi na istem bregu. Prav vsem sta skupni obrobnost in osamljenost.

Peter in Jure sta klasičen, ampak dobro plasiran bratski par – Peter je gobezdav, ciničen, zamorjen in pretirano zaščitniški, Jure plašen, jecljav, ljubezniv in nekoliko naiven. Podstat oziroma izhodišče značajskih lastnosti si delita: gre za anksiozni, nesamozavestni, ranljivi osebi iz razbite družine: postavita si le različne obrambne zidove. Tu je tudi tihi, godrnjavi upokojenec Doktor (Janez Starina), ki hodi v bar čakati klic. Njegov lik je najprepričljivejši – preprosto zato, ker se izraža zgolj skozi akcije, skozi dejanja – in manj skozi izpoved, ki pri drugih likih pogosto zapade v patetiko. Ampak kakor so Jure, Peter in Doktor fino zastavljeni, ponujajo arhitekt, gej in svobodomislec Bor (Domen Valič), lastnik

lokala in agresivni povzpetnik Mladen (Uroš Smolej), tipična prevarana žena Pepca (Tjaša Železnik) in predvsem natakarka Katja (Nina Rakovec) vse preveč stereotipnega.

Katja kot gonilo dogajanja je nekakšna novodobna Pavla iz Cankarjevih *Romantičnih duš*. Hrepeneča, naivna in dober človek. Kljub naivnosti (ali pa prav zaradi nje) je usodna ženska, ki iz ciničnega Petra spet napravi čuteče bitje. (Podobnost med Pavlo in Mlakarjem je v nebo vpijoča.) Peter se začne spreminjati – za Katjo se trudi in prvič v življenju ne misli le nase. Ker pa Katja Petra ne ljubi, kakor on ljubi njo, se stvar konča po slovensko tragično; z njegovim samomorom.

Evo. Pa imate. Od intrigantnega, rahlo incestuoznega bratskega razmerja, vsiljenega »nadomestnega očeta« ter vsesplošno odsotne matere k razvodenemu postavljanju ženske na dvojno privzdignjeno mesto; na piedestal in grmado. Kajti v njej se vse rojeva in vse umira – ali kako že. Predstava ima tako skrajno spolno tipiziran (celo možko šovinističen) naboj, ker pa je prav na odnos med Katjo in Petrom vezana tudi idejna zasnova drame, je delo precej šibkejšo, kot bi lahko bilo – če se, recimo, Katja sploh ne bi pojavila.

Režija je predvsem funkcionalna; fini so »filmski prehodi« med scenami (kratke zamrznitve dogajanja), predstava je dinamična, atmosfera prijetna, gibanje po odru naravno. Igra je zadovoljiva (Gašper Tič je skrajno očarljiv, Uroš Smolej izrazito prepričljiv), scenografija primerno minimalistična, morda le nekoliko preveč odprta, prelahko diha.

Tako. Gazvodi uspe razviti nekaj odličnih značajev, nekaj prekrasnih detajlov (tisti čakajoči klic, ustavljena ura in miza, pod katero se skriva otroška risbica nedolžne družinske sreče), ampak je hkrati preveč ujet v stereotipe, patetiko in nekaj prikrite nestrpnosti, da bi bila drama (z njo pa predstava) kot celota sporočilno prepričljiva.

ANJA RADALJAC

Page: 17

Reach: 157000

Country: SLOVENIA

Size: 288 cm2

2 / 2

